

FORUM TAALBELEID EN TAALONDERSTEUNING HOGER ONDERWIJS
WWW.FORUMTAALBELEIDHOGERONDERWIJS.BE

10 jaar taalbeleid

Jordi Heeren & Guido Cajot

Doel van het onderzoek

- Taalbeleid en taalondersteuning in Vlaanderen sinds ±2008
 - Hoe is taalbeleid geëvolueerd?
 - Wat zijn de taken van taalbeleidsmedewerkers?
 - 10 jaar vooruit: verwezenlijkingen en uitdagingen voor de toekomst?

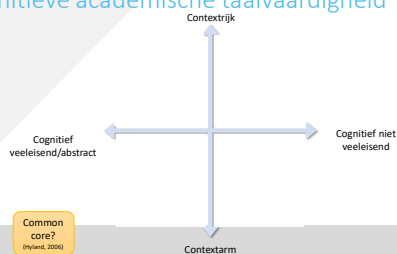
Het begin: waarom een taalbeleid?

Achtergrond taalbeleid

- Demografische veranderingen → nood aan taalbeleid
(Halewijn, Jansen en Raaijmakers-Volaart, 2002)
- Dagelijkse algemene taalvaardigheid (DAT) ⇔ Cognitieve Abstracte/Academische taalvaardigheid (CAT) (Cummins, 1980)

Cognitieve academische taalvaardigheid

Achtergrond taalbeleid

- Demografische veranderingen → nood aan taalbeleid
(Halewijn, Jansen en Raaijmakers-Volaart, 2002)
- DAT ⇔ CAT (Cummins, 1980)
- Projectaanvragen en onderzoek → de hype?

Opzet onderzoek – 10 jaar taalbeleid

- Sleutelrespondenten (FTHO)
- Kleine steekproef – 12 respondenten (11 instellingen)
- Centrale personen binnen het taalbeleid
- Helikopterperspectief
- Schriftelijke vragenlijst

Bevraagde experts

Instelling	Aantal jaren als taalbeleidsmedewerker
Erasmushogeschool Brussel	1 jaar of minder
Vives	1 jaar of minder
AP Hogeschool Antwerpen	3-5 jaar
Hogeschool Gent	3-5 jaar
Universiteit Gent	3-5 jaar
Hogeschool West-Vlaanderen	5-10 jaar
KU Leuven	5-10 jaar
Odisee	5-10 jaar
UCLL	5-10 jaar
UCLL (lerarenopleiding)	5-10 jaar
Arteveldehogeschool	langer dan 10 jaar
Universiteit Antwerpen	langer dan 10 jaar

Percentages
0 – 100%

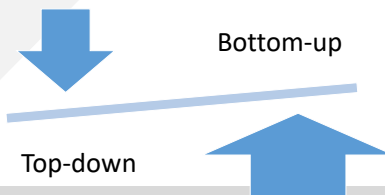
Vraag 1: Inbedding en financiering

- Peters & Van Houtven (2010)
 - Veel initiatieven met projectgeld
 - Zoektocht naar structurele inbedding

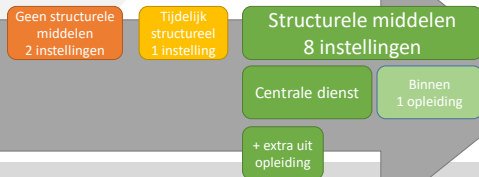
Kuiken (2010)

Inbedding en financiering

Inbedding en financiering

- Kuiken (2010): projecten → structurele inbedding

Vraag 2: evolutie takenpakket

- Peters & Van Houtven (2010)
 - Noden & behoeften
 - Screening
 - Ondersteuning van de student

- Van Eerd en Kwakman (2017)
 - Achtbaanmodel: tussen beleid en lespraktijk
 - Is de positie van de taalbeleidsmedewerker inderdaad veranderd?

Taken ondersteuning

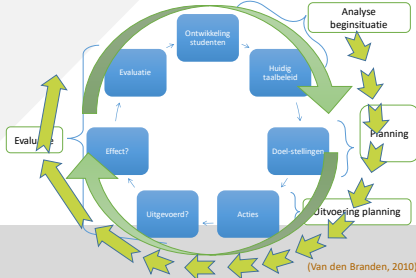
Studentgericht

- Digitale tools
- Zelfstudiepakketten
- Checklists en kijkwijzers
- Taalworkshops & infosessies (op maat opleiding)
- Writing clinics
- Persoonlijke ondersteuning
- Academische taal voor anderstalige nieuwkomers
- Coördineren peer-to-peerwerking
- (Centraal) Taalpunt/taalbureau
- Workshops secundair onderwijs
- Nascholingen secundair onderwijs

Trends:

- Rol screening ↓
- Ondersteuning
 - Zelfstudie en sessies
 - Coaching & peer-to-peer
- Nieuwe doelgroepen

Proces van taalbeleidsontwikkeling

Taken ondersteuning

Docentgericht

- Advies
 - taal-assessments
 - instructies bij instructies
 - leerlijnen
- Overleg inhoudelijke doelen
- Taalbeleidinstrumenten aanreiken
- Methodieken aanbrengen (TOL)
- Studiedagen en opleidingen

Trends:

- Taalbeleidsmedewerker als adviseur
- Taalbeleidsmedewerker als 'expert' (~probleem)
- Onderwijsprofessionalisering

Beleidsstaken

Beleidsgericht intern

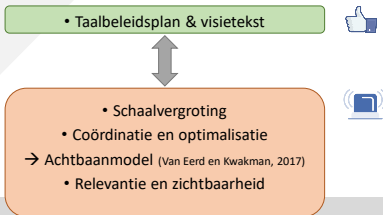
- Taalbeleidsplan
- Overleg en coördinatie beleid
- Samenwerken op ≠ niveaus
- Werkgroepen en adviesraden
- Leerlijnen/curriculum uitwerken
- Ondersteunen en coördinatie taalbeleidsmedewerkers opleidingen

Extern

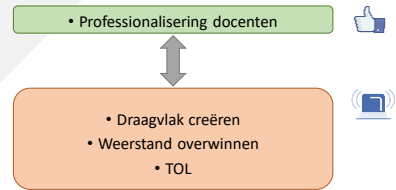
- Netwerken & expertiseverwerving
- Expertengroepen
- Studiedagen en conferenties
- Bijscholingen
- Projecten

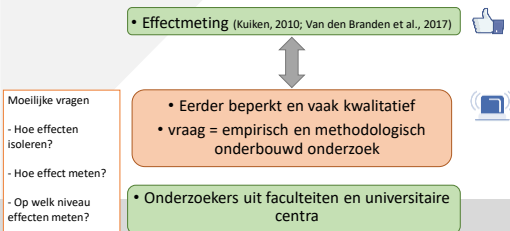
Verwezenlijkingen en uitdagingen

Verwezenlijkingen en uitdagingen

Verwezenlijkingen en uitdagingen

Verwezenlijkingen en uitdagingen

Talenbeleid (Engels) ⇔ taalbeleid

English? Yes please, en graag wat flexibeler

Het Engels verovert zijn plaats als onderwijstaal in Vlaanderen. Al blijken de universiteiten de taalwetgeving wel als erg strikt te ervaren.

De Standaard, 7 november 2017

De professor is niet so good to follow

Is Nederland echt wereldleider voor de drie universitaire taalen in het Engels? Gewis voor studenten, zeker voor de docenten wel? (Kwakman, 2017)

Verwezenlijkingen en uitdagingen

• Meertaligheid en meertalige instroom

- Vlaamse 0-5 jarigen van buitenlandse herkomst
- 2012: **25,1%** → 2016: **35,6%**
- 2016: **27,5%** van de kinderen geboren in Vlaanderen heeft niet het Nederlands als moedertaal.
- **Kinderen met een andere thuistaal:**
 - Kleuteronderwijs: 21,5%
 - Lager onderwijs: 18,7%
 - Secundair onderwijs: 14,4%

Bron: <http://www.meertaligheid.be/assets/pdf/hoe-meertalig-is-vlaanderen.pdf>

Conclusie: 'De hype voorbij?'

Stand van zaken

- **Breder ingebed onderdeel van beleid** ⇔ 'volatiele' positie
- **Van ondersteuning** → + professionalisering en beleidstaken

Toekomst

- **Meertaligheid**
- **Taalontwikkelen lesgeven**
- **Evaluatie en effectmeting**

Referenties

- Cummins, J. (1980). The Construct of Language Proficiency in Bilingual Education, in Alatis J.E. (ed.), *Georgetown University Roundtable on Languages and Linguistics*. Washington, DC: Georgetown University Press
- Cummins, J. and Swain, M. (1986). *Bilingualism in Education*. Applied Linguistics and Language Study (Ed: Candlin, C. N.). New York/Essex: Longman Group Limited.
- Geldhof, D. (2015). Nood aan een nieuwe democratiseringsgolf. De transitie naar superdiversiteit als uitdaging voor hoger onderwijs. In *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid* (T.O.R.B.), 4, p. 67-77.
- Halsewijn, E., Jansen, M., en Rooijmakers-Volvaart, C. (2002). Adviezen voor taalbeleid in het hoger onderwijs. In *Levende Talen Tijdschrift* 3(4), pp. 26-35.
- Hyland, K. (2006). *English for Academic Purposes: An Advanced Resource Book*. London: Routledge.
- Kuiken, F. (2010) Taalbeleid in het hoger onderwijs: verslag van werk in uitvoering. Kanttekeningen bij de casussen uit deel II. In Peters en Van Houtven (Eds.), *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Leuven: Acco.
- Peters, E. en Van Houtven, T. (2010). *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Leuven: Acco.
- Rooijackers, P. & van der Westen, W. (2009). Taalbeleid in de praktijk. In P. Rooijackers, W. van der Wetsen en J. Craus (Red.), *Taal Centraal. Taalbeleid in het Nederlandse en Vlaamse onderwijs* (pp. 6-8). Amsterdam: Vereniging van Leraren in Levende Talen.
- Van den Branden, K. (2010). Taalbeleid in het hoger onderwijs. In Peters, E. & Van Houtven, T. (Red.), *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* (pp. 213-223). Acco: Leuven/Den Haag.